Ministeri Pekka Kuusi in memoriam

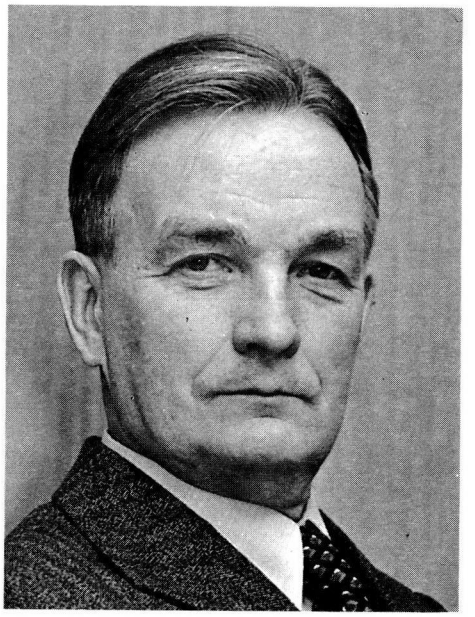

Oy Alko Ab:n entinen pääjohtaja, ministeri, valtiotieteen tohtori Pekka Kuusi kuoli pitkäaikaisen sairauden jälkeen 25. 5. 1989. Hän oli syntynyt Helsingissä 9. 7. 1917.

Pekka Kuusi suoritti filosofian kandidaatin tutkinnon sodan päätyttyä 1945 ja väitteli valtiotieteen tohtoriksi vuonna 1956 aiheenaan "Alkoholijuomien käyttö maaseudulla".

Alkoon Pekka Kuusi tuli yleistarkastajaksi vuonna 1946, apulaisjohtajaksi hänet nimitettiin vuonna 1949. Jakelutoimen johtajaksi ja johtokunnan jäseneksi hänet nimitettiin 1952, pääjohtajan varamieheksi 1969 sekä pääjohtajaksi ja johtokunnan puheenjohtajaksi 1972. Eläkkeelle hän jäi 1. 8. 1982.

Alkoholikysymyksen suhteen Pekka Kuusi oli paitsi päättäjä myös tutkija ja linjanvetäjä. Alkoholitutkimussäätiön keskeisissä tehtävissä hän toimi vuosina 1950—82. Alkoholipolitiikka-lehden päätoimittajana Kuusi oli vuosina 1949—72. Eräässä lehden pääkirjoituksessa (6/1975) hän tiivisti näkemyksensä näin:

"Alkoholisuhteen hallitseminen eli alkoholihaittojen minimoiminen kuulunee ihmisen pysyväispyrkimyksiin. Kuten tasa-arvotavoitetta me joudumme kaikissa olosuhteissa lähestymään myös alkoholin hallitsemistavoitetta oman ihmisluontomme asettamissa rajoissa. Jos todellinen lähentyminen ei aina olekaan saavutettavissa, se tuskin muuttaa asetelmaa. Pyrkimys hallinnee ihmiselämää enemmän kuin saavutukset."

Pekka Kuusen kirjallinen tuotanto käynnistyi myös alkoholipolitiikasta: "Suomen viinapulma" ilmestyi 1948, "Väkijuomakysymys" 1952 ja väitöskirja "Alkoholijuomien käyttö maaseudulla" 1956. Klassikoksi muodostuneen "60-luvun sosiaalipolitiikan" (1962) myötä näkökulma laajeni koko yhteiskuntapolitiikkaan. Väliin tuli poliittisen, erityisesti ulkopoliittisen osallistumisen kausi, jonka merkittävimmät puheet on koottu kirjaan "Miten jatkamme Paasikiven-Kekkosen linjaa" (1977).

Pekka Kuusen näkökulma laajeni edelleen maailmanlaajuiseksi. Alkoholipoliitikosta oli tullut ihmiskuntapoliitikko. Vuonna 1982 ilmestyi "Tämä ihmisen maailma". Kirjan kotimainen kysyntä yllätti kirjoittajankin; valtion tiedonjulkistamispalkinnon hän sai seuraavana vuonna. Sittemmin kirja on käännetty englanniksi, venäjäksi ja kiinaksi, sillä kirja on — kuten tohtori E. A. Arab-Ogly venäjänkieliseen kirjaan tekemässään esipuheessa toteaa — "sisältörikas ja mukaansatempaava tutkielma nykyajan globaalisista ongelmista ihmiskunnan maailmanhistorian yhteydessä". Arab-Oglyn esipuhe julkaistaan kokonaisuudessaan suomeksi toisaalla tässä lehdessä.

Kirjallisen tuotantonsa ohella Pekka Kuusi osallistui aktiivisesti ja monipuolisesti yhteiskuntaelämään. Hän oli eduskunnan jäsen ja ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja 1966—70, sosiaali- ja terveysministeri 1971 ja presidentin valitsijamies 1968. Lisäksi hänellä oli lukuisia muita luottamustehtäviä mm. sosiaalipolitiikan, ulkopolitiikan ja talouselämän piirissä.

Ihmisenä Pekka Kuusi oli avarakatseinen ja innostava. Hän liikkui hyvin laajalla alueella eikä pelännyt uusia haasteita. Menetyksemme on suuri: olemme menettäneet aktiivisen osallistujan, näkijän ja tekijän, lämpimän ihmisen.

Heikki Koski

Alkoholipolitiikka-lehti kunnioittaa pitkäaikaisen päätoimittajansa Pekka Kuusen muistoa oheisen pääjohtaja Heikki Kosken kirjoituksen lisäksi kahdella Kuusen viimeiseen suurtyöhön, Tämä ihmisen maailma -kirjaan, liittyvällä tekstillä (s. 128—134).